

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO XXXIII (27).

Štev. (No.) 17

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

25. aprila 1974

Zedinjeni širom sveta

Globoko zakoreninjena v slovenskih rodovih širom sveta je tradicija povezanosti, ki pride do veljave zlasti pri velikih prireditvah celotne skupnosti. Te prireditve, ki se vršijo praktično po vseh slovenskih naselbinah na vseh kontinentih sveta, dobijo generično ime: „Slovenski dan“. Kanada, Združene ameriške države, Argentina, Avstralija. Pogled zbranih rojakov zaplava kot ptica; misel išče brate raztresene po vsej obli, pa tudi brate v zamejstvu in domovini. V tistem trenutku so vsi eno, ne glede na politično pripadnost, ne glede na organizacijsko udeleževanje: vsi Slovenci, ki ljubijo svoj narod in njegovo pravo svobodo, se zedinijo v duhu in v idealih.

Tak Slovenski dan je bil tudi preteklo nedeljo v Argentini. Slavnosti, napitnice, nastopi govori, petje, narodni plesi, in še in še. A slovenski človek v Argentini, čuteč se isto z brati doma in po svetu, je želel biti eno z njimi. Želel pa jim je tudi izpovedati svojo skrb za narodno usodo in svojo voljo, boriti se za narodov blagor.

Ta vera v slovenstvo in ta zavest sodgovornosti, pa je prišla na plan v obliki resolucije, ki so jo plebiscitno sprejeli vsi rojaki, navzgor na Slovenskem dnevu. Ta resolucija se dobesedno glasi takole:

RESOLUCIJA

Slovenci v Argentini, zbrani na Slovenskem dnevu, 21. aprila 1974 v Slomškovem domu v Ramos Mejia, zavečajo se, da smo neločljivi del slovenskega naroda, ki se že tisočletje bori za svoj narodni obstanek, in v smilu gesla današnjega dne: **GRADIMO SLOVENSKO PRIHODNOST** izjavljamo:

1. Kljub dolgoletnemu nasilju organiziranega brezbožnega materializma v matični domovini, čutimo s svojim narodom, občudujemo junaštvo bratov, ki vztrajajo na domačih tleh, kot nosilci verskih in kulturnih idealov slovenskega naroda.

2. Čutimo se eno z rojaki, na Koroškem, Tržaškem, Goriškem, Beneški Sloveniji, Reziji in Kanalski dolini v njihovem boju za pravico, živeti in delati kot del slovenskega naroda.

3. Preričani smo, da mi zdomski Slovenci nosimo sodgovornost za kulturno in gospodarsko rast svojega naroda.

4. Ugotavljamo, da smo zdomski Slovenci svobodni, vendar ogroženi od življenjskega materializma, ki nam ga vsiljuje sodobna družba. Slabita nas razcepljenost in nezadostna pripravljenost za skupno delo, ki izvirata iz zapostavljanja verskih in kulturnih vrednot v vsakdanjem življenju.

5. Zavedamo se, da je mogoč obstoj narodov le tedaj, če ta sloni na idealizmu posameznikov, zato se v skrbi za slovensko prihodnost, na tem slovenskem dnevu ob podobi Marije Kraljice Slovencev **obvezujemo**:

1. Storit ćemo vse, kar je v naši moči, da pomagamo našemu narodu do čimprejšnje verske in kulturne svobode.

2. Zavestno in organizirano se hočemo posvetiti delu za slovensko prihodnost, ki ni odvisna samo od tujih odločitev, marveč tudi in predvsem od narodove volje do življenja.

3. Podprli bomo vse, ki se borijo in trudijo za slovensko prihodnost na temeljih pravice in ljubezni.

4. Z ostalimi zdomskimi skupnostmi v svetu, hočemo gojiti slovensko kulturno življenje, z ustvarjanjem in ohranjanjem zlasti tistih vrednot, ki so onemogočene narodu v domovini.

5. Poživili bomo delo v naših domovih in organizacijah in k temu pritegnili našo mladino: to je porok naše bodočnosti.

6. Okrepiti hočemo svoj krščanski optimizem, da bomo tako mogli premagati vsako malodušje in utrujenost, bomo znali vztrajati dokler ne dosežemo postavljenih ciljev.

7. Zavedamo se, da je usoda slovenstva tako v domovini kakor tudi v zamejstvu in zdomstvu naše skupna naloga. Zato mi, ki živimo svobodni v ve-

GRADIMO SLOVENSKO PRIHODNOST!

19. SLOVENSKI DAN V ARGENTINI

S tem geslom sta osrednje slovensko društvo Zedinjena Slovenija in odbor Slomškovega doma skupno pripravila 19. slovenski dan in 25-letnico slovenske ramaške fare v prostorih lepega Slomškovega doma v nedeljo, 21. aprila, s celodnevni kulturnim programom. Že ves teden pred tem dnem so se razvijale živahne priprave, da bi bila slavnost čim slovesnejša. Na koncu dvorišča so postavili velik oder z lepim okvirom in ozadjem — zamisel Fr. Holosana. Ogrodje je napravil s sodelavci ramaške srenje Tone Kastelic, čudovito sliko gorenske pokrajine pa je ustvaril slikar Stane Snoj. Slovenski štant je postavil odsek Društva žena in mater iz Ramos Mejije.

V nedeljo, od devete ure dalje je bilo na dvorišču Doma živahno vrvenje številnih narodnih noš, predvsem ženskih, pa tudi moških je bilo kar precej. Prelivanje pisanih barv je ustvarjalo pravo pisano mavrico. Vedno več udeležencev slovenske skupnosti je vrelo na dvorišče, večina s slovenskim šopkom na prsih. Med njimi smo opazili zastopnike slovenskih osrednjih in krajevnih društev in ustanov. Ob vhodu se je vsakdo podpisal v knjigo Slomškovega doma.

Odkrijte plošče in sv. maša

Ob pol enajstih je bilo dano znamenje za začetek in predsednik ZS Božo Stariha ter predsednik Slomškovega doma Janez Brula sta ob godbi in petju argentinske državne himne in nato slovenske dvignila argentinsko in slovensko zastavo. Takoj zatem sta botra ga. *Kati Potočnik* in *Herman Zupan st.* odkrila ploščo, v kateri so vklesane pomembne in spodbudne Slomškove besede: *Rad bi tudi v prihodnje ostal živ ud slovenske skupnosti.* Plošča je delo *arh. Jureta Vombergarja.*

Po odkritju plošče je spregovoril predsednik Slomškovega doma Janez Brula, pozdravil udeležence slavnosti in povedal, da je tudi ta Slovenski dan posvečen po prvotnem namenu in že dolgoletnemu izročilu naši kulturi, slovenskemu jeziku. Pozdravil je tudi vse Slovence po svetu, doma in v zamejstvu ki bijejo težak loj za svoj obstanek. Vsem pa tudi kliče v smislu gesla, ki smo ga izbrali za ta dan: *Gradimo slovensko prihodnost!* — Poleg vseh navzočih pa je še posebej pozdravil zastopnike NO, dušnega pastirstva, slovenskih Domov, vseh društev in ustanov. Poudaril je še, da mu je v posebno čast, da ZS prireja Slovenski dan letos v Slomškovem domu in ga združuje s proslavo 25-letnice slovenske ramaške srenje. Njegove besede so našle živahno odobravanje med občinstvom.

Za njim je spregovoril Zupan Herman ml. in omeril spodbudne besede našega velikega in svetniškega škofa A. M. Slomška, v katerih nam je zapustil misel, ki nam je po sto letih še bolj potrebna. Zdi se, kot da je te besede izrekel prav za nas v zdomstvu. Tudi za nas velja, kakor pred sto leti za naše prednike, da je pripadnost slovenskemu narodu izraz naše zavestne odločitve in privolitve v božjo voljo, ki nas je postavila na ta del sveta kot sinove in hčere slovenskega naroda.

Zato hočemo ostati živ ud slovenske skupnosti! Ker vemo, da je naša osebnost rast mogoča le iz korenin, ki segajo globoko v preteklost našega rodu. Nič pa seveda ni prisiljen, živeti in delovati v naši skupnosti, kajti naša skupnost je skupnost svobodnjakov iste krvi in prepričanja. Druži nas zavest, da smo člani ene same velike slovenske družine. Srebrni jubilej naše ramaške srenje, združen s Slovenskim dnem, je

likem svetu, nosimo še posebno odgovornost.

Marija je vedno bila, je in bo Kraljica slovenskega naroda in k Njej danes vrejo naše molitve za uresničitev naših ciljev.

sad dela naših prednikov in vodnikov in velikih žrtev vse slovenske skupnosti. Kakor nam je vzor škof Slomšek, tako nam je tudi ustanovitelj ramaške skupnosti župnik Kalan. Današnji srebrni jubilej nam daje priložnost, da si ogledamo sončne in senčne strani svojega četrst stoletja trajajočega dela in z vsem navdušenjem prevzamemo obveznosti, ki nas čakajo v prihodnjih 25 letih. Zato gojimo v sebi in naši mladini krščanske ideale, ki so pomagali slovenskemu narodu, da je obstal tudi v času največjih zgodovinskih pretresov. Tesno povezani z našimi Domovi se ne bojmo prihodnosti in veselih src pomagajmo graditi nov svet. Naša prihodnost bo taka, kakršno bomo z božjo pomočjo in z lastnimi žrtvami ustvarili sami. Zato pojdemo s pogumom novim jubilejem naproti! In če se bo v naših središčih po krščanskih in slovenskih idealih vzgajala naša mladina, bo še desetletja odmevala po naših Domovih slovenske pesem.

Govornik je za navduševalne besede žel navdušeno odobravanje.

Sprevod in sv. maša

Delegat msgr. Anton Orehar je ob asistenci župnika J. Škerbca blagoslovil ploščo. Ramaški cerkveni zbor je pod vodstvom J. Čamernika zapel domoljubno Slomškovo pesem, zatem se je razvil sprevod narodnih noš s križem na čelu, za njimi so fantje nesli podobo Marije Pomočnice, kraljice Slovencev. Za njo je šla duhovščina s številnimi ministranti in nato vsi udeleženci. Marijino podobo so postavili na oder, nakar se je pričela sv. maša, pri kateri je že omenjeni zbor pel Tomčevo mašo v čast sv. Cirilu in Metodu. Mašni berili sta brala predsednik J. Brula in predsednik ZS Božo Stariha. Po evangeliju je imel delegat msgr. A. Orehar cerkveni nagovor, ki ga je navezal na geslo Slovenskega dneva, če hočemo graditi slovensko prihodnost, si moramo postaviti temelj najprej v samem sebi — zgraditi lastno osebnost. Odločitve naših junakov so se začele graditi v naših cerkvah, šolah, društvenih domovih in kongresih (izobrazba in duhovna poglabitev). Ko pridejo dnevi odločanja, moramo živeti bogato zakramentalno življenje in moliti k sv. Duhu. Drugi temelj je v družini. Starši morajo vzgajati otroke v ljubezni do Boga in slovenstva in slediti otrokom po njihovih poteh. Mnogo je nevarnosti, ki prete otrokom v tukajšnjem mestnem življenju. Spoštujmo naše matere, ki so trpele po njih, tovarnah in pisarnah. Tudi sv. Cerkev je naša mati, ki danes toliko silo trni. Dolžni smo jo ubogati. Tretji temelj je naša slovenska skupnost. Vsak Slovenec ima tudi dolžnosti do svojega naroda. Te dolžnosti pa ne smemo meriti no metrih ali kilogramih, temveč moramo storiti vse, kar sami od sebe moremo, ne pa čakati, kaj nam bo do naložili. Premisli zase in stori. Stojimo pred temno prihodnostjo, a sklenjeni homo vse premagali, kajti Jezus ho z nami do konca sveta.

Po sv. maši je Maks Nose prebral resolucijo Slovenskega dneva, ki jo objavljamo na uvodnem mestu.

Župnik g. Jože Škerbec je nato blagoslovil hleb kruha, ki so ga razdelili med navzoče zastopnike društev in ustanov, predsednik Brula pa jih je izrekel napitnico in povabil zastopnike, naj sežejo po čašah vina.

Medtem se je nebo zjasnilo in posijalo je toplo sonce. Rojaki so v velikem številu ostali na prireditvenem prostoru, kjer so ramaški fantje in dekleta pogrnili mize in postregli gostom.

Razstava slovenskega tiska

Brž so minile ure prijetnega opoldanskega odpočitka. Medtem so se široki prostori Slomškovega doma napolnili še z novimi gosti, ki dopoldne niso bili tu. (Nad. na 3. str.)

Napadi na levo in desno

PARTIJA IŠČE KRIVCE ZA NEUSPEH

Teško bi našli primer države, ki bi riteto partija govori o interesih socializma, interesih delavskega razreda, spriči statistik, ki dokazujejo, kako pičlo so v njej zastopani delavci, da ne govorimo o kmetih.

Kako pa mislijo o teh problemih znanstveniki, kako o samoupravnem socializmu in o „meščanskem demokratskem sistemu“, je razvidno iz štetinčeve kritike, ko pravi da „del naših znanstvenih institucij in kadrov prežvekuje ideje in modele, ki se že zdavnaj preživeli, pri tem pa podcenjujejo naš prispevek družbenemu napredku človeštva, ki je zares edinstven v zgodovini.“ Partijo pač boli, da se morajo znanstveniki, če hočejo uspešno delovati, zatekati k modelom izven „samoupravnega socializma.“

„Sprava z belogardisti“

Tudi te teme ni mogli manjkati na sedmem partijskem kongresu. Lotiti pa se je je smel le funkcionar štetinčevega kalibra, ki je znova zašel v kleve-tanje, potvarjanje zgodovine, laž in srd proti vsemu, kar se je med revolucijo ostavilo za svobodo in proti komunističnim tolпам. Takole je dobesedno dejal šetinec:

„K deklamaciji tega zbora sodi tudi zahteva po „narodni spravi“, ki naj bi nas zbolga za belogardisti. Tako naj bi priznali, da je kristjan stopal neosveščen v okupacijsko obdobje, medtem ko komunist ni dopuščal polnosti zrelega človeka, kakor bi ne vedeli, da večina kristjanov ni šla po poti politične, moralne in človeške degeneracije, temveč — združeni v osvobodilni fronti in pod vodstvom KP — po poti moralnega in političnega narodovega preporoda. S tistimi, ki so — kot je nekoč dejal Boris Kidrič — prisegli Hitlerju preko svežih grobov ki so jih hitlerjanski zločinci natresli po slovenski zemlji, ne more biti in ne bo narodne sprave, saj so se sami izključili iz slovenske demokratične narodne skupnosti.“

To so v končnih posledicah kapitulanti, kakršni so zapustili strašne sledove v zgodovini slovenskega naroda, ki jim gre samo za svoje sebične koristi. Usodo, kakršno oni namenjaajo v svojih umetnih državnih konstrukcijah z reakcionarnimi silami v svetu, je slovenski narod že zdavnaj zavrgel in preselil in se za nobeno ceno ne želi več vrniti v položaj zaprte province kot nemogočega prispevka tega ali onega hegemonizma raznih mednarodnih političnih grupacij ali multinacionalnih monopolov.“

Zakaj tak surov napad? Zelo enostavno. V Sloveniji (morda že v sami partiji?) vstajajo ljudje, zgodovinarji, raziskovalci, ki skušajo objektivno preučiti in prikazati dobo komunistične revolucije. Šetinec je indirektno priznal ta pojav, ko je izjavil: „To moramo pribiti predvsem tudi zaradi tistih, ki se hote ali nehote podajajo na pot, kjer poiščajo razvrednotiti delo revolucionarnih sil, revolucionarnih pridobitev, naše revolucionarne preteklosti, ki bi torej radi popravljali zgodovino. Ni smo proti umetniškemu izpričevanju napak in zmot naše preteklosti, smo pa odločno proti temu, da bi prikazovali našo revolucijo kot splet samih zmot in napak, smo proti podcenjevanju preproste življenjske veličine revolucionarnih dejanj v zgodovini slovenskega naroda.“

In še zadnji razlog: mladina. Komunizem je ni mogel zajeti. Ločuje se od partije. Odhaja v krščanstvo, v indiferentizem ali, kar je šetinec zlasti napadal, v „ultralevico“ Partija hoče prepričati, da bi se izvedela prav resnica o medvojni dobi, „zaradi novih mladih generacij“, kot je dejal šetinec. Vendar, partiji navkljub, te generacije iščejo in bodo našle resnico o preteklosti. In iz teh mladih generacij bo prišla sila, ki bo nekoč pisala končne stavke v zgodovini partijske nadvlade nad slovenskim narodom.

Kdo je sovražnik

Take trditve je bilo slišati zlasti v teku sedmega kongresa ZKS (Zveze komunistov Slovenije), kjer pa, po drugi strani, partijskega vodstva ni skrbelo italijanska grabežljivost, ki nenehno reži na slovensko zemljo, ne nemške nestrpnosti, ki na Koroškem zatira vse kar je slovenskega. Ne. Nevarnost za partijo so, po besedah Franca šetineca, vodilnega slovenskega komuniste: „dogmatiki in liberalci, klerikalci in novlevičarji, ki jim je skupno vsiljevanje kontrarevolucije in ideologije birokratskega etatizma in centralizma in ki imajo pri nas doma in po svetu svojo ekonomsko, materialno podlago.“

Šetinec tudi ni govoril o severni ali zahodni fronti. Kaj še. Vzpodbujal je v borbo „na obeh poglavitnih frontah — birokratsko etatistični, centralistični in buržoazno liberalistični.“ Čeprav je te sile kaj težko definirati, in če se to doseže, je med njimi praktično nemogoče najti kako skupno točko, vendar šetinec vidi v njih neko sveto fronto. In se tresde, da bi ta lahko okrnili interese partije: „Prav nič nas ne preseneča zavestništvo klerikalcev, tehokratov, birokratov in nihilistov,“ je trdil v svojem govoru z dne 3. aprila.

Partija se seveda ne sprašuje za vzroke nezadovoljstva med narodom, ker je narod v bistvu snloh ne briga. Posledica tega pa je tudi kaj nelogična trditev šetineca glede namenov tega „protipartijskega zavestništva“: „Ni pomembno kakšen je njihov namen; neprimerno tehtneje je razmerje družbenih sil v naši družbi in v svetu, ki določa njihov pomen in ki potisne vsakogar, ki deluje proti socializmu in socialističnemu samoupravljanju, na položaj kontrarevolucije in v službo mrčnih reakcionarnih sil v svetu.“

Vendar je šetinec takoj v naslednjem odstavku povedal, za kaj se borijo te „kontrarevolucionarne“ sile, in česa se partija pravzaprav najbolj boji: „Pri nas in Slovenskem so razbite, niso pa še uničene sile, ki postavljajo meščansko demokracijo za smoter, ki mu podreajo interese socializma in delavskega razreda. Razglašajo nekakšen idejni nevtalizem in nerazrednost in podobno, v resnici pa ustvarjajo prostor, kamor bi vdrla tokovi socializmu tujih ideologij. Postavljajo se v obrambo svobode znanstvenega, kulturnega in umetniškega ustvarjanja, v resnici pa malikujejo vse, kar je zasnovano na ideologiji buržoaznega sveta.“

Pri tem je seveda jasno, da se šetinec kot ostali komunisti, boji, da bi bil delavski razred svoboden ali podrejen komu drugemu kot partiji. Sploh je umestno vprašati se, s kakšno avto-

NIGER IN MAU

Pri nedavnem puču je bila ubita žena dosedanjega predsednika Hamani Diodija in ranjen njegov sin. Novi predsednik Seyni Kountie je tako prejel oblast nad 4 milijoni prebivalcev, večina muslimanov, ki žive na 1.188.800 kvadratnih kilometrih. Na področju sedanjih države so se razširile v davnih letih različne dinastije; od 8. do 11. stoletja so se vrstile dinastije Konem Bornu, Hausa in Songhai in konec so jim napravili Marokanci, ki so vdrlj v deželo in jo zasedli. Izgnali so jih šele v 19. stoletju, ko je ozemlje prišlo najprej pod kontrolo angleških in nemških čet, končno pa francoskih. Ti so ozemlje proglasili leta 1901 za vojaško področje in za kolonijo leta 1922. Neodvisnost so Nigru priznali šele leta 1960 in prvi predsednik je postal pravkar odstavljeni Hamani Dioni.

Niger prideluje precej žitaric, ozemlje je tudi primerno za ovčerejo. Naj-

večje bogastvo pa so ležišča urana. Na svetovni ceni le-tega je menda novi predsednik Kountie gradil svoje sodelovanje z Libiji in Alžirci, kajti cene pomenijo več dohodkov za državo in s tem tudi možnosti izboljšanja življenjskega standarda.

A to je ena stran razlage izvedene puča. Druga namreč pravi, da so Kountiju pomagale evropske države, ker je Hamani Dioni prekinil dobave urana zaradi preniknih cen. Bodočnost bo pokazala, kam se bo Kountie usmeril.

S Hamanijem pa odhaja mož, ki je poleg drugih vodnikov nove Afrike, vzgojenih na evropskih univerzah, kot Sedar Senghov v Senegal, pa H. Boiny na Slonokoščeni obali, hotel zadržati pritisk Arabcev in z njimi muslimanstva ter svojo deželo usmeril v duhu kulturnih tradicij.

Mednarodni teden

ABESINSKI PRESTOLONASLEDNIK Zera Jakob Asfa Wossen je 20-letni študent oxfordске univerze. Zanj se je kot naslednika odločil Haile Selassie zato, ker je Zerov oče Asfa Wossen bolan, delno paraličen in na zdravljenju v Švici; menijo pa tudi, da Haile Selassie svojemu sinu nikdar ni odpustil, da se je leta 1960 priključil takratnim upornikom, ki so hoteli predčasno upokojiti cesarja.

VATIKAN je sporočil, da so portugalske oblasti aretirale škofa Manuela Vierira Pinto, ko se je kot izgnanec pripeljal iz svoje škofije v Mozambique, češ da je podpiral upornike. Težave med Vatikanom in Portugalsko so že dalj časa na dnevnem redu, začele so se pa, ko je Pavel VI. leta 1970 sprejel v advencio tri glavne predstavnike gibanja za osvoboditev izpod Portugalske.

ČILSKI ŠKOFJE so na Konferenci razpravljali o trenutnem stanju v deželi, „Zaskrbljeni o brezbriznosti vojaške vlade za politiko in življenje v demokraciji“, kot poročajo razne agencije.

NOVA ŽRTEV med kubanskimi emigranti je postal 31-letni Arturo Rodriguez Vives, član gibanja Cuban Power, ki ga je „neznaneč“ ustrelil.

PATRICIA HEARST, pred meseci ugrabljena po teroristični organizaciji, se je skupaj z njimi udeležila napada na podružnico banke Hilbernia v San Francisco. Iz fotografskih posnetkov napada sklepajo, da Patricia ni bila

niti prisilno udeležena in tudi ni delovala pod vplivom mamil, ampak da je njena drža čisto naravna. Salonska komunistka več!

V KOLUMBIJI so se za kandidate pri predsedniških volitvah prijavi: Alfonso López Michelson, 61, odvetnik, liberalec; Alvaro Gomez Hurtado, 56, odvetnik in časnikar, konservativec; Maria E. Rojas por. Moreno Díaz, 39, hčerka nekdanjega predsednika Rojas Pinilla, narodna ljudska zveza; Hernando Echeverri Meija, 55, zdravnik, socialist in Hermes Duarte Arias, krščanski demokrat. Kolumbija je ena redkih držav, kjer udeležba pri volitvah ni obvezna. Tako računajo, da tudi letos ne bo glasovalo 40% volivcev

OB ZAKLJUČKU OBISKA E. Kennedyja v Beogradu so se novice omejile na komentar, da so „v preteklosti bili odnosi med obema državama malce napeti, posebno še potem, ko je Jugoslavija protestirala zaradi manevrov VI. flote v Sredozemlju.

E. KENNEDY je v Moskvi uradno vprašal Sovjete, naj povedo, ali mislijo uporabiti zalogo raket v vojne namene.

VOJAŠKI BLOK VARŠAVSKEGA PAKTA predlaga NATO, da je pripravljen opovedati se paktu, če tudi članice NATO naredo isto.

EGIPT je uradno obtožil Libijo, da je središče arabske upornosti, in to predvsem zaradi izrednega poudarjanja islamizma.

Vladna kriza v Izraelu

Pri volitvah 31. decembra je dosejanja vladna zasedba izgubila precej mandatov na račun desničarsko usmerjenega Likudda. To je Goldi Meir o-lajšala možnost odstopa, posebno še ker so jo k temu silile ugotovitve preiskovalne komisije. Ta je doslej navedla tri najhujše obdolžitve: 1) obrambni minister Mojzes Dayan je odgovoren, ker ni verjel v egipčansko in sirijsko bojno pripravljenost, 2) Dayan in šef štaba David Elazar sta odgovorna, ker sta prepozno oklicala mobilizacijo, 3) oba morata tudi pojasniti pomanjkljivosti koordinacije v začetku vojne.

Politično pa je vlada odgovorna, ker ni verjela obveščevalni službi, da Egipt in Sirija pripravljata napad; mobilizacijo je Golda Meir odobrila šele 6. oktobra ob 9.30, ko sta egipčanska in sirijska vojska že bili na pohodu. Menda naj bi tudi Meir odklonila preventiven napad kakor leta 1967.

Slovenec predsednik Velike porote

Zadeva Watergate je znana v vsem svetu, manj znano pa je v svetu, da je predsednik Velike porote, ki ima po ameriških zakonih nekako funkcijo preiskovalnega sodnika, Slovenec Vladimir Pregelj. O njem vsi ameriški listi poročajo, da je prišel v Ameriko po drugi svetovni vojni kot begunec in da je znan po svoji poštenosti. Tako je Washington Star News ob koncu svojega članka o Veliki poroti zapisal: „Dokler bomo imeli može kot je Vladimir Pregelj, bodo ljudje kot je Richard Nixon v težavah.“

Pregelj, ki je bil rojen leta 1927 v Mariboru in je medvojna leta preživel v Ljubljani, se je leta 1945 umaknil kot odločen protikomunist z mnogimi drugimi v begunstvo. Nekaj časa je bil v taborišču Servigliano v Italiji, nato je odšel nadaljevat študij na bolonjsko univerzo, od tam v ZDA. Sedaj je zaposlen v kongresni knjižnici v Washingtonu.

Veliko poroto, kateri predseduje Pregelj, sestavlja 23 članov, med katerimi

INFLACIJA V ZDA je v marcu narastla spet za 1,1%, kajti že februarja je bil zabeležen porast 1,3%, kar je še vedno manj kot 1,8% v lanskem avgustu. Take inflacije v ZDA ni bilo od leta 1951. Poprečne letošnjih prvih treh mesecev izkazuje za leto 1974 predvideno inflacijo 14,5%.

sko narodno pesem, Slavističnega društva in dopisni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Kakor je on izdajal Izbrana dela patra Škrabca, tako so njegovi učenci izdali njegove (Šolar) in nadaljevali njegovo šolsko tradicijo tako imenovani Čitankarji (Sovre, Šolar, Bajec, Rupel, Kolarič) pred vojno.

Toda nam, njegovim učencem, je danes v spominu bolj kot znanstvenik, predvsem Breznik-profesor. Vsi, ki smo šli skozi zavode do konca vojne 1945 smo šli skozi Breznikovo šolo. Ni nas učila njegove slovnice, temveč — on, večkrat je rekel „Breznika pod klop, mene poslušajte!“ In smo ga poslušali. Ni nas mučil s slovnico, mimogrede smo se je naučili iz njegovih ust, mnogo pa nam je prinašal modernega duha. V letih majske deklaracije smo brali v šoli Cankarjeve Podobe iz sanj. S kakšnim ponosom nam je pravil, da ga je Cankar obiskal v zavodu „prejšnji dan“. Z župančičem sta si bila prijatelja in smo ga tudi mnogo brali, ne iz zbirke, še iz Ljubljanskega zvona, ki ga je prinesel v šolo. Meni je dovolil, da sem kot višješolec hodil brat Zvon v — njegovo sobo! Bil nam je dober, kot sadje bi rekel, če pomislim na njegovo „čežano“! To je bila njegova — kletvica, nam pa ime zanj. Dober profesor, ne s preveliko disciplino in velik znanstvenik, pobožen duhovnik in velik mož — Rebulga ga v govoru v Sloveniku postavlja med najsvetlejšee like slovenske duhovščine. In je tudi bil. Zato zasluži ta spomin med nami ob 30-letnici esmrtni. Saj smo se ga takoj poredkoma spomnili v emigraciji, da nas je lahko sram. Naj se vsaj s to besedo oddolžimo njegovemu velikemu človečanstvu. In učiteljstvu še posebej njegovi učenci.

„Vse, kar biva, teži v sličnost Bogu, ki je bivanje samo.“

Sv. Tomaž Akvinec, 2-2, 34, 1 ad 3

Iz življenja in dogajanja v Argentini

V teh dneh se pozornost političnih opazovalcev suče zlasti okoli dveh precej važnih točk in sicer okoli slavnosti prvega maja in okoli volitev novega vodstva v zveznem kongresu.

Kot je Perón obljubil ob priliki svojega nastopa 12. oktobra lanskega leta, se bo prvega maja („in vse ostale prvomajske dneve“) sestal z delavsko množico in z narodom sploh na mogočni manifestaciji. Ta manifestacija bo pred vladno palačo, s katere bo predsednik naslovil na množico poseben govor. Nastop peronističnih pristašev naj bi bil eden največji v zadnjih časih.

Vendar, kot je zaznati, tudi tu prihaja na dan notranja razklanost v peronizmu. Vlada se boji nastopa levičarskih skupin, zlasti organizacije Montoneros in delov peronistične mladine. Vzoredno pa imajo prav te skupine veliko mobilizacijsko moč. Vladni strategi skušajo rešiti problem na sledeči način: prepoved, da bi smele kake sku-

je 17 črncev in 6 belcev, njihovi poklici pa so najrazličnejši — od gospodinje, tajnice in delavce pa do uradnikov. Osem članov je mlajših od 40 let: večino porote tvorijo ženske, ki jih je 13, moških pa je 10.

Delo v poroti je precej naporno, razen tega odškodnina za izgubljeni delovni čas ne krije popolnoma izgube. Pregelj je izjavil, da on sicer nima finančnih težav kot nekateri člani porote, vendar pa je zaradi dela pri poroti bil prikrajšan pri napredovanju v službi. Velika porota je med preiskavo o aferi Watergate med drugim obtožila bivšega pravosodnega ministra Mitchella in dva najbližja Nixonova sodelavca, Holdermana in Erlichmana. Na zaslišanju je poklicala tudi samega Nixona, ki je vabilo odklonil sklicujoč se na predsedniško imuniteto. O veljavnosti imunitete pa bo še odločalo sodišče. Med tem je porota že zbrala veliko materiala v zadevi Watergate in ga izročila parlamentu v nadaljnji postopek.

Hacia la paz y la justicia

Durante la reciente asamblea de la Organización de los Estados Americanos, el canciller argentino Alberto J. Vignes, a quien le cupo un importantísimo rol en los reclamos de Latinoamérica, pronunció un discurso programático acerca de nuestra política exterior. Tras desplegar un panorama claro y definido, nuestro canciller concluyó con la siguiente declaración, que representa todo un programa para el futuro:

“El momento que vivimos en el continente americano es decisivo. Las dos Américas ensayan una nueva forma de relación. América latina aparece unida como nunca lo ha estado en el pasado y va a ese diálogo con los Estados Unidos imbuida de una actitud muy positiva, en la que además está fortalecida por circunstancias económicas internacionales favorables. El presente”, dijo por último, “requiere continuos esfuerzos para aclarar los malos entendidos, para disipar las desconfianzas y para elaborar nuevas fórmulas, como las que hemos podido construir hace muy poco en México, que nos conduzcan al objetivo común de cooperar para que nuestros pueblos puedan alcanzar con plenitud la paz, el bienestar, el desarrollo y la justicia.”

Taboriščni arhiv priča

Prvi zvezek, dokument 4. Za tisk pripravil, izdal in založil dr. Filip Žakelj.

V najhujših dneh naše narodne tragedije, se je našla skupina ljudi, ki so se zavedali resnosti položaja in obnem čutili dolžnost, da svoja dognanja zapišejo, izjave zaprisežejo in ves material spravijo v arhiv, da bo pri rokah tistim, ki jim bo mogoče ob svojem času pisati nepristransko zgodovino dogodkov o maju in juniju leta 1945. Ta arhiv je vesten rojak prinesel preko morja in modro čakal četrto stoletja, predno ga je dal na pogled in uporabo človeku, ki je dober del svojega življenja izven domovine porabil zato, da nam je oskrbel v tiskani besedi dragoceno gradivo za zgodovino naše borbe proti komunizmu in tako vsaj na ta način povedal svetu resnico o tej dobi, ki jo sedanja rdeča slovenska pisana beseda, pa naj bo to „zgodovina“ ali literatura, tako prepoji z lažjo in zavijanjem, da je resnica nemogoče doznati in da bralec te literature mora priti do napačnih zaključkov o tem, kar se je pri nas med vojno dogajalo.

V tej 300 strani obsegajoči in z mnogimi fotografijami opremljeni knjigi nam priveditelj podaja upogled v nekaj dokumentov, ki imajo posebno veljavo. Na prvem mestu omenjam spomenico o dogodkih v tej dobi, ki so jo

pine ta dan nositi transparente, z izjemo transparentov posameznih gremijev in sindikatov, ki so strogo v peronističnih (ortodoksnih) rokah. Velika policijska kontrola (to bo preizkušnja za novega šefa policije komisarja Villar.) Izredna mobilizacija vseh sindikatov, da bi tako delavske vrste presegale morebitno intervencijo upornih mladinskih skupin. Po javnih občilih pa se stalno poziva k udeležbi in „narodni spravi“.

Druga točka, ki prav tako zanima analiste, pa je obnova vodstva v kongresu. Ta petek, 26. aprila, bosta obe zbornici, poslanska in senatna, volili predsednika in podpredsednika za novo kongresno dobo, ki se prične prav 1. maja. Vprašanje je, kdo bo v novi dobi vodil obe zbornici, in iz volitev se bo dalo sklepati, kako se suče politika v justicialistični fronti. Bo bivši začasni predsednik države Lastiri ponovno predsednik poslanske zbornice? Bodo demokristjani ohranili podpredsedništvo, na račun frontizijevih desarrrollistov, ki so številnejši? Vprašanja pa se porajajo zlasti v senatu. Govori se o kandidaturi sedaj poslovodnega prvega podpredsednika, demokristjana Jose Antonio Allendeja. Ta se je pretekli teden sestal s Peronom. Je bila volitev tema razgovorov? Njegova izvolitev bo gotovo nov dokaz peronovega zaupanja v tega kordobskega politika.

Ko že govorimo o kongresnih volitvah in o kordobskih predstavnikih: pretekli teden se je v Córdoba zgodila neobičajna stvar. V provincijski poslanski zbornici so volili novo predsedništvo. Razkol med peronisti je bil tolikšen, da so radikali z lahkoto prodrli z lastnimi kandidati. Tako so sedaj predsednik in oba podpredsednika zbornice radikala, čeprav imajo peronisti v njej absolutno večino. V smislu „konstruktivne opozicije“ pa so radikali izjavili, da bo sedanje predsedništvo odstopilo takoj, ko se bodo peronisti zedinili glede lastnih kandidatov.

Ob 30-letnici smrti prelata dr. Antona Breznika

Ne vem, če smo se v emigraciji že kdaj spomnili smrti tega odličnega profesorja škofovih zavodov v št. Vidu in enega najboljših slovenskih jezikoslovcev dr. Antona Breznika. Berem v tukajšnjem Oznanilu, da je 17. t. m. v Slovenski hiši sv. maša ob 30-letnici njegove smrti, in si mislim: ne samo njegovi sorodniki, temveč tudi vsi Slovenci bi se morali spomniti tega odličnega duhovnika vzgojitelja in znanstvenika, ki je vse svoje življenje posvečal Bogu in — slovenskemu jeziku. Rojen v Ihanu l. 1881 se je že kot srednješolski dijak posvečal slavističnim problemom, zlasti zapisovanju narodnih pesmi, ki jih je tedaj za Matično izdajo po vseh znanstvenih pravilih zbiral graški profesor dr. K. Štrekelj. Breznik je bil eden njegovih najvnetejših dobaviteljev narodnega blaga (par zvezkov čez sto zapisanih pesmi s precizno fonetično pisavo). Pri tem je imel srečo, da je med drugimi odkril tudi najstarejšo, danes čez tisoč let staro inačico Lepe Vide, tisto, ki se začenja:

mlada Vida je plenic prala
pri kraju morja na belem pesku,
proti nji je priplavala pisana barka,
notri je bil črn zamorec.

Toda ni šel študirat slavistike, temveč je šel v bogoslovje. Kot duhovnik ga je škof poslal v Gradec k prof. Štreklju, da se pripravi za profesorja slovensčine za njegov zavod. Štrekelj je bil njegovega „starega“ sotrudnika vesel ter je postal eden njegovih najboljših študentov. Že zgodaj je začel pisati v najpomembnejši slavistični časopis Jagičev Archiv. Pa tudi v Dom in svet itd. Postal je profesor v št. Vidu, pozneje tudi ravnatelj ško-

fijske gimnazije, papež ga je imenoval za prelata ter je umrl v Ljubljani spomladi l. 1944.

Breznik je bil velik znanstvenik, ki je predvsem raziskaval rast slovenskega besedoslovja ter razvoj knjižnega jezika vse od prvih začetkov do modernih pisateljev. Ni namen tega spominkega članka, da navedemo popolno njegovo bibliografijo (ta je podana v njegovih Izbranih spisih, ki jih je uredil prof. Šolar po vojni in izdal pri Mohorjevi družbi, katere pa sedaj nimam pri rokah.) Omeniti pa moramo njegovo visoko znanstvena dela, kakor Kako se besede jemljejo, Jezik v listih in evangelijih (od reformacije naprej), Jezik slovenskih časnikarjev in pripovednikov (primerjava raznih slovarjev) itd., itd. Predvsem pa je postal zaslužen in znan po svoji praktični aplikaciji slovenskega jezikoslovja najprej s svojo Slovnico, ki jo je sprva priredil po Sketovi, potem pa izdal samo stojno in je izšla v več izdajah. Breznik je postal sinonim za najboljšega poznavavca slovenskega jezika. Za gimnazijo je skupno z prof. Grafenauerjem priredil tudi slovenske čitanke. Praktični namen je imel njegov Pravopis, v katerem se je kazal precej purista, ki je predpisoval pisemne prave oblike, druge prepovedoval, kar so poznejši jezikoslovci precej omilili in šli preko njega (Ramovš). Slovnica, pravopis, to so najvažnejše šolske knjige.

Mnogo njegovega dela je bilo neobdelanega, kakor nor. takoj po prvi vojni sestava slovenske železničarske terminologije in še drugih. Njegove razprave o pogovornem jeziku in knjižnem so ga pripeljale za profesorja na Akademijo za dramsko umetnost. Bil je član Znanstvenega društva za sloven-

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — Mojster izdelkov iz kovanega železa Jože Bertoncelj iz Kroke je pripravil v Ljubljani lastno razstavo. Ob zaključku razstave, 2. aprila pa je tudi podpisoval svojo knjigo „Kroparske povesti.“

LJUBLJANA — Društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije je pripravilo v okviru svoje popularizacijske dejavnosti tri predavanja za srednješolce. Na prvem je prof. Peter Gosar predaval o pojavih pri nihanjih in trkih v makroskopskem in atomskem svetu; na drugem, Egon Zakrajšek o računalnikih, Norma Mankoč pa je zaključila ciklus s predavanjem o elektroni v magnetnem in električnem polju.

KRANJ — V renesančni dvorani Mestne hiše v Kranju so 29. marca odprli razstavo slikarja Stevanovića „Mlini na Gorenjskem“. Po otvoritvi je bil še koncert Milke Evtimove, solistke ljubljanske Opere, flautista Borisa Čampa in pianista Pavla Šivica.

LJUBLJANA — Na univerzi v Ljubljani so podelili 28. marca 14 novih doktoratov znanosti. Novi doktorji so postali: Božidar Kert (geografija), Marija Koren (muzikologija), Milan Ževart (zgodovina), Štefica Deren (pravno-politična veda), Mohamed Athaulla (ekonomija), Silvano Bolčič (sociologija), Miloš Prelevič (politologija), Alojž Kodre (fizika), Rudolf Šegula (tekstilna tehnologija), Aleksander Koostnapfel (tehnika), Karel Košak (tehnika), Stanislav Červak (biologija) in Dušan Stepančič (agronomija).

ZAGORJE — Samostojno slikarsko razstavo je odprl v Zagorju 28. marca akademski slikar Leopold Hočevar, ki poučuje likovno umetnost na zagorski osnovni šoli. Umetnik je razstavil olja in akvarele, z motivi iz industrijske krajine.

LJUBLJANA — V koncertnem ateljeju Društva slovenskih skladateljev navadno nastopajo le slovenski umetniki in tudi polovico programa je sestavljeno iz del slovenskih skladateljev. Tega sicer nepisanega pravila sta se le deloma držala tudi klarinetist Miha Kolbl in pianist Marjan Fajdiga. Oba gosta iz Novega Sada (Fajdiga je Slovenec) sta izvajala dela iz svetovne literature za klarinet in klavir (Paczorkiewicz, Le Boucher, Debussy), večino sta vzela iz svojega glasbenega kroga (Kovač, Brun, Obradović), le uvodoma sta zaigrala Sonato Ivana Petriča, ki je nastala leta 1958.

CELJE — V celjskem Narodnem domu sta 3. aprila koncertirala znani

violinist Igor Ozim in pianist Marjan Lipovšek. Izvajala sta Beethovno sonato v E-duru, Bachovo Sonato za solo violino v g-molu nato pa še dela Matičiča, Čajkovskega, Sarasateja in Paganinija. Kasneje sta oba umetnika nastopila še pred mladimi, katerim je izvajanje kompozicij komentiral prof. Lipovšek.

LJUBLJANA — V Sloveniji je bilo leta 1972 47 samostojnih znanstveno-raziskovalnih zavodov. S tehničnimi vedami se jih je ukvarjalo največ — 20, z družbenimi vedami 15, s kmetijstvom 5, z medicinskimi vedami 4 ter z naravoslovnimi in matematičnimi vedami tudi 4. Pod okriljem Slovenske akademije znanosti je delovalo 12 znanstvenih centrov, 8 se jih je bavilo z družbenimi vedami, 4 pa z naravoslovnomo-matematičnimi. V sestavi gospodarskih organizacij pa je bilo 57 raziskovalnih skupin, 53 se jih je ukvarjalo s tehničnimi, po dve pa s kmetijskimi in medicinskimi vedami. Tega leta je bilo v Sloveniji objavljenih 1891 znanstvenih in strokovnih del.

LJUBLJANA — Po anketi med 18 tisoči prebivalcev Jugoslavije so ugotovili, da ima vsako drugo gospodinjstvo televizor in hladilnik, vsako šesto pa avtomobil. To povprečje pa je višje v Sloveniji, kjer ima osebni avto vsaka tretja družina; hladilnik in pralni stroj ima v Sloveniji 77% družin, televizor pa 63%.

SLOVENSKA BISTRICA — Impol in tovarna glinice in aluminija „Boris Kidrič“ sta se združili v „sestavljeno organizacijo“, ki se bo po novem imenovala Združena aluminijaska industrija Slovenije. Novo skupno podjetje bo zaposljevalo 3600 delavcev.

LJUBLJANA — Energetska kriza je v Sloveniji spet pokazala zobe 3. aprila, ko sta se pokvarili termoelektrarni šoštanj II, ki daje tretjino vse električne energije v Sloveniji, ter ljubljanska elektrarna. Pomanjkanje so skušali omiliti z uvozom elektrike iz Italije in Avstrije, ker zaradi problemov na hrvaškem prenosnem omrežju dobivajo energijo iz Bosne le ponoči. Zaradi tega so morali omejiti dobavo za 20 odstotkov vsem porabnikom.

NOVA GORICA — Pri Mostu na Soči so spet odkrili nekaj arheoloških najdb, ki pričajo o veliki ilirski naselbini. Eno najdragocenejših najdb so izkopali delavci, ko so urejali vodovod. Je to nad meter visoka žara s pepelom, katere starost cenijo na 2500 let, in ki je že razstavljena v Goriškem muzeju.

GRAD. SLOVENSKO PRIHODNOST

(nad. s 1. stran.)

Mogli priti. Nabralo se je nad tisoč slovenskih rojakov. Mnogi so ta čas tudi izrabili za obisk *razstave slovenskega zdomskega tiska*. Ni bila to popolna razstava, saj za tako niti ne bi bilo prostora. Prikazala pa je vsaj v glavnem naše založbe in njih izdaje časnikov, revij in knjig. Vidno mesto je imela založba Svobodne Slovenije (vezani letniki Sv. Sl., debeli Zborniki in druge knjige), vrstile pa so se še izdaje Duhovnega življenja, Tiskarne in založbe Barage, SKA, Vestnika, Tabora, Smeri, Sija, Mladinske vezi, Katoliških misijonov in dr. Živ dokaz, da slovenski človek trdi v zdomstvu potrebuje tiskane slovenske besede.

POPOLDANSKA PRIREDITEV

Ob štirih popoldne se je začel drugi del kulturnega sporeda, napovedal ga je kulturni referent ZS arh. Jure Vombergar.

Pozdrav in govor B. Stariha

Tedaj je na oder stopil predsednik ZS Božo Stariha in zastopnikom družtev in ustanov, posebej še predsedniku NO Milošu Staretu, ravno tako pa tudi navzočim rojakom je izrekel prisrčne pozdrave. Omenil je trikratni jubilej ramaške srenje: 25-letnico njene naselitve v bližnji in oddaljenejši okolici Ramos Mejije. Pred 25 leti je prvi njen župnik Janez Kalan, opravil prvo slovensko mašo in prav takrat je bil ustanovljen cerkveni zbor, ki še sedaj poje. Zato izreka ramaški srenji k tem srebrnim jubilejem prisrčne čestitke. Ta — 19. slovenski dan, ki je največja manifestacija slovenske skupnosti, stopa v svojo zrelo dobo. Je to manifestacija našega slovenstva, ko slovesno potrjuje svojo zvestobo našemu narodu in vsemu, kar je slovenskega. To našo zvestobo izpričuje naše nepretrgano kulturno delovanje, naši Domovi, številna društva in ustanove. Nad tisoč slovenskih otrok obiskuje osnovne šole in slovenske srednješolske tečaje. Ustanovitelj Slovenskega dneva je na prvem Slovenskem dnevu poudaril naslednje:

„Ta dan ni samo naša največja narodna manifestacija, ampak tudi manifestacija Slovenske ideološke emigracije. Emigracije, ki hoče ostati zvesta svojim načelom; tistim načelom, ki so jih tisoči slovenskih mož in fantov potrdili za lastno krvjo. Zato tudi danes slovesno poudarjamo, da smo mi, zdomski Slovenci, protikomunistična emigracija. Bili smo odkupljeni za ceno tisočevih in zato je naša dolžnost, da to brez strahu, brez vsake opreznosti, a v vsakem trenutku tudi izpričamo. Le tista emigracija uspe pri svojem

Zastopniki organizacij in domov ter predstavniki slovenske organizirane skupnosti v Argentini, obdani od narodnih noš, na 19. slovenskem dnevu v nedeljo 21. aprila v Slomškovem domu v Ramos Mejija.

delu, ki je načelno jasna in ki se za veda svojega poslanstva.“

Nato je prikazal slovenski mladini njeno nalogo v prihodnosti.

„Niso prazne besede, ko se mnogokrat poudarja, da ste vi up in nada naše emigracije. Že jutri bo vse Slovensko organizirano življenje, ki nosi odgovornost za našo zdomsko emigracijo, v vaših rokah. Mi ne gledamo v vas sredstva, ampak ste cilj. Na vas bo v nekaj letih prešla vsa odgovornost za slovensko življenje na tujem. Slovenske šole, domovi, organizacije, vsa njihova prihodnost je odvisna od vas. Vse to kar gledate okoli sebe, je porojeno iz ljubezni do vsega, kar je slovenskega, iz ljubezni do našega naroda, ki se že tisočletje bori za svoj narodni obstanek. Ki trpi in nikdar ne klone. Narodnost ni samo ime, to je božje seme, ki je položeno v vsakega izmed nas in velike so naše dolžnosti, kot bo velik naš odgovor, ki ga bomo nekoč dajali. Vi ste dediči in naravni nasledniki naše zdomske skupnosti. Če se bo v bodoče po naših domovih še razlegala slovenska pesem, če bodo še vaši otroci obiskovali slovenske šole; vse to je odvisno od vas.“

Prihodnost je v vaših rokah. Vendar ne pozabite, da se zastoj trudijo zidarji, če Bog ne zida hiše. Tako tudi hišo slovenske prihodnosti gradimo z božjo pomočjo, vztrajnostjo in ponosom; kot člani tistega naroda, ki kljub stalni borbi za narodni obstanek ne pozna nobenega prvera; trdno vztraja pri svojem pravu in hoče izpolniti to božjo nalogo do konca.“

Govoru je sledilo navdušeno ploskanje, večkrat že med govorom.

Potem so nastopila dekleta v narodnih nošah in izvajala simbolično vajo Slovenka sem. Pripravila jo je ga. Ema Kessler-Blejec. Gledalcem je zalo ugajala.

Pozdrav predsednika NO Miloša Stareta

Zdaj je stopil na oder — na prošnjo prirediteljev — predsednik NO Miloš Stare in pozdravil navzoče v imenu Narodnega odbora. Zahvalil se je tistim, ki so 25 let delali v Slomškovem domu — njih delo je dalo uspeh današnje slovnosti. Nato je v njemu lastnem klemem stilu spregovoril: Ko smo prišli v Argentino, smo bili „zločinci“ „izdajalci“, „izvržek“, vržen v svet. Nismo imeli ničesar in marsikdo je še upal, da je njegov brat, sin ali mož še živ. Počasi nam je tudi to upanje ugasnilo. Trd je bil naš začetek: revščina, duhovna potrtost, polni skelečih ran. A nismo klonili. S seboj smo prinesli izkušnje iz prosvetnega, kulturnega in zadružnega dela. Ni nam bilo dovolj, da smo si zaslužili za kruh in hišo, željalo nas je tudi po duhovni hrani. In iz „izdajalcev“ in „zločincev“ smo postali zmagovalci in danes lahko s ponosom gledamo sadove svojega kulturnega in gospodarskega dela. Lani je prišel razumnik iz Slovenije in gledal naše emigracijsko življenje. Šel je po vseh delih sveta. Ko so ga potem vprašali prijatelji, kakšen vtis ima o nas, je dejal: najboljši ste šli v svet, če doma menijo tako o nas, jih ne razočarajmo. Dvigajmo vedno više slovensko zastavo!

Sledilo je navdušeno odobravanje in vzklikanje.

Vse zbrane Slovence so nato pozdravili predstavniki domov in čestitali Ramaškemu domu ob jubileju.

V imenu Pristave v Moronu je pozdravil predsednik Franc Pernišek, v imenu Našega doma v San Justu pa predsednik Stane Mustar. Potem je še

izročil pozdrave predsednik Slovenskega doma v San Martinu Tone Žagar in predsednik Slovenske vasi Stanko Reven, za njima pa predsednik Slovenskega doma v Berazateguiju Jože Vidmar in iz Carapachaya Edi Škulj. Vse te predstavnike posameznih slovenskih oporišč v Velikem Buenos Airesu so navzoči pozdravili s ploskanjem.

Nato je župnik ramaške srenje pozdravil svoje farane in vse rojake od drugod. S hvaležnostjo se je spomnil vseh, ki so gradili našo skupnost, posebej še pokojnega Janeza Kalana.

Lepi nastopi

Kulturno prosvetni del popoldanske prireditve je obsegal več točk. Poleg že omenjene simbolične vaje deklet v narodni noši so najmlajši pripravili rajalni nastop Kralj Matjaž in Alenčica, ki sta ga naštudirali gđ. Anica Šemrov in ga. Lenča Zupan. Lep prizorček je pritegnil staro in mlado v ta pravljčni svet.

Zatem so dekleta in fantje iz Ramosa predvajali zborni recitacijo: *Slovenska beseda med nami živi*. Besedilo je pripravil Marijan Schiffrer, zrežiral pa Stanko Jerebič. Mladina je podala besedilo, vzeto iz naših pesnikov in pisateljev, z veliko disciplino in izurjenostjo.

Ga. Ema Blejec-Kessler je tudi pripravila folklorni nastop — Jaz, pa ti, pa židana marelja, zelo živahen ples deklet z rdečimi marelami.

Folklorna skupina je tudi zaplesala drug folklorni ples in valček. Prijetno podajanje so gledalci nagradili z obilnim ploskanjem.

Folklorna skupina Janeza Bitenca je zaplesala več narodnih plasov: Žakliji in kovtrji, Rezijanka, Svathena polka idr., s katerimi so navzoče prijetno zadovoljili in so jim tudi močno ploskali. Razveseljivo je, da se folklorno udejstvovanje čedalje bolj širi in kot vse kaže tudi trdno stoji kot važen del prosvetno kulturnega življenja naše skupnosti.

Kot zadnja točka je nastopil naš osrednji pevski zbor Gallus pod vodstvom svojega diriganta dr. Julija Savellija in zapel štiri pesmi: Hajdrihovo Našo zapoved, Adamičevo Zdravico, Ipavčevo Domovini in mogočno Flajšmanovo Triglav. Z mogočnim aplavzom so poslušalci nagradili to petje tega našega zbora, s katerim se je končal kulturni spored.

Napovedovalec in povezovalc posameznih točk programa Marijan Lobo-da je še predlagal navzočim, da v počastitev 80-letnice dr. Valentina Meršola in v zahvalo za njegove velike zasluge za našo izseljenko skupnost, pošljejo pozdravno pismo jubilarntu v ZDA, kar so vsi s ploskanjem potrdili.

Po tem prosvetno kulturnem delu so nekateri obiskovalci ostali še dalj časa v prijaznem pogovoru med seboj.

JV

Omenimo še, da je bil za slavnostnega govornika na slovenskem dnevu naprošen Pavel Fajdiga. Na cvetno nedeljo pa je nenadoma zbolel in se prireditve ni mogel udeležiti. Zato so mu organizatorji in prijatelji s slovenskega dne poslali pozdravno pismo. Pavel Fajdiga je ob tej gesti izrazil željo, da objavimo sledečo zahvalo:

„Rojakinjam in rojakom, ki so mi skupno s predsednikom Zedinjene Slovenije Božom Stariho s slavlja Slovenskega dne poslali pismene pozdrave in želje k okrevanju, iskrena hvala!“

Pavle Fajdiga

Dve osemdesetletnici v Združenih državah

1. JUBILEJ KSKJ

Slovenci v ZDA so obhajali ta mesec dve važni 80-letnici. Prva je bila 80-letnica prve in najstarejše bratske podporne organizacije v Ameriki, namreč *Ameriške slovenske katoliške jednote* (KSKJ), ki je pomenilo v začetku Kranjska Slovenska Katoliška Jednota. Njeno glasilo je „Ameriški Slovenec“, ki je začel izhajati že dve leti prej (1891) ter je dozdaj najstarejši slovenski dnevnik na svetu (starejša Slovenski narod in Slovenec sta po vojni prenehala!) KSKJ je bila ustanovljena 2. aprila 1894 v Jollietu (Illinois). Zasluge za to skupno organizacijo je dal msgr. Buh, ki je že dve leti prej začel delo za združitev vseh slovenskih bratskih podpornih društev. 1. septembra 1893 je Ameriški Slovenec že objavil poziv Svoji k svojim. Tam poziva 8 slovenskih društev v Ameriki naj se združijo v eno samo centralo. „Z ustanovitvijo Slovenske Jednote pokažimo narodom po Ameriki, da smo Slovenci zmogni in hočemo biti njim enaki. Na delo tedaj!“

Jeseni 1. 1893 je tajnik pripravljalnega odbora izdal nov proglas, v katerem je poudaril, da ta jednota mora biti slovenska in katoliška! 1. in 2. aprila pa so se v Jollietu zbrali odpotniki osmih društev, ki so nato ustanovili skupnost z imenom *Kranjska slovenska katoliška jednota* (KSKJ), ki ji je bil prvi predsednik Josip Stukel. Msgr. Buh je uspehu osebno čestital. In rev. Matija Šavs je zapisal: „S tem društvom smo Slovenci nastopili prvi-

krat kot lasten narod pred ameriško javnostjo.“

To je prestižni pomen te ustanovitve.

Važneje pa je bilo delo te organizacije, ki je predstavljalo največjo skupnost Slovencev v ZDA. Tako je zlasti mnogo pomagalo v prvi svetovni vojni k osvoboditvi domovine, ko je društvo pripravilo celo avdienco pri Wilsonu.

Tudi v drugi svetovni vojni je bistveno pripomoglo k ustanovitvi Lige katoliških Slovencev, ki je toliko dobrega storila predvsem za naše povojne begunce. V njej sta predvsem delovala kot predsednik glavni duhovni vodja KSKJ msgr. Butala, tajnik Josip Zalar pa kot blagajnik Katoliške lige. Sedanjí duhovni vodja msgr. Baznik je tudi važni delavec pri Katoliški ligi. Tudi novi begunci, ki so večinoma po zaslugi te lige, pri kateri so tako plodno delovali p. Ambrožič, dr. Krek, dr. Basaj in drugi, prišli v to deželo, so se vpisali kot novi člani KSKJ, ter zdaj z njo vred slave nje častljivo starost osemdesetletnega jubileja.

Tudi mi v Argentini, ki smo tudi bili deležni podpore organizacije po posredništvu Katoliške lige, se pridružujemo temu jubileju in KSKJ čestitamo iz vsega srca, želeč ji še dolgo in plodno delo v združevanju ameriških katoliških Slovencev!

2. JUBILEJ CERKVE SV. VIDA

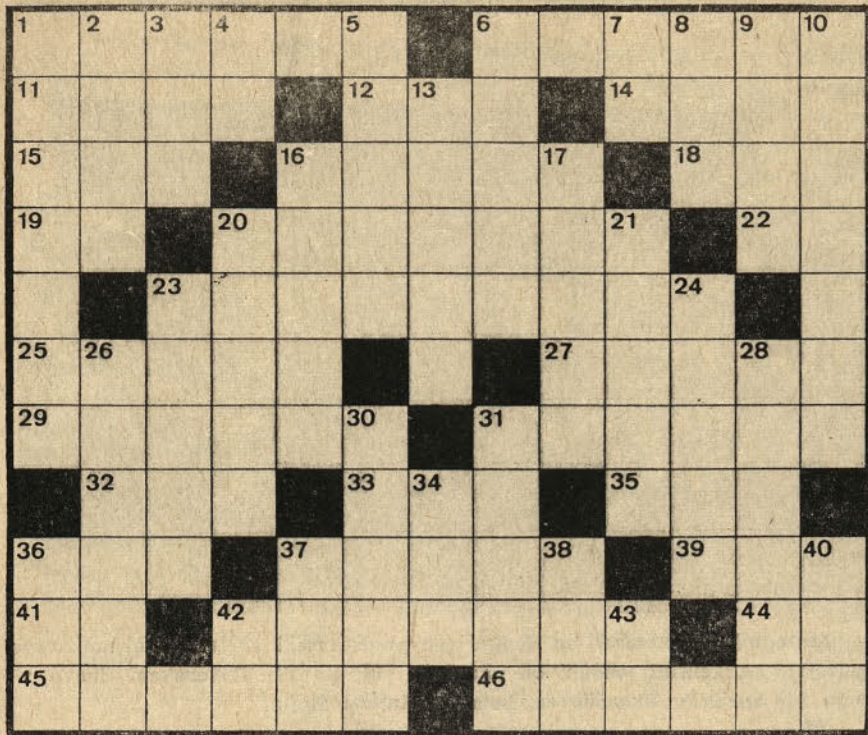
Drugi jubilej 80 let pa praznuje prva slovenska cerkev v Clevelandu —

cerkev sv. Vida. Kmalu potem, ko so se prvi Slovenci začeli naseljevati v Severni Ameriki (okrog 1880) so prvotni naseljenci pionirji v Clevelandu hodili povečini k sv. maši v češko cerkev Lurške gospe, kjer je tedaj župnikoval Slovak štefan Furdek, ki se je naučil tudi slovensko. Ta pa je po svojem obisku v domovini pripeljal s seboj iz Ljubljane tudi bogoslovca Vita Hribarja iz Cirkuše, župnije zgornji Tuhinj nad Kamnikom. Ta je potem 1. 1893 postal novorodnik in ustanovitelj župne fare sv. Vida v Clevelandu.

29. junija 1894 so nakupili prostor za sedanjo cerkev. Preden pa so sezidali novo cerkev, so dobili zavetišče pri nemški cerkvi, kjer so začeli z redno slovensko božjo službo 6. avgusta 1893. leta. Ob ustanovitvi te župnije je bilo v fari 65 slovenskih družin in okrog tisoč samcev. Cerkev stoji na lepem mestu in ob njej je nastala najbolj strnjena slovenska naselbina v Clevelandu.

Vital Hribar je bil nato marljiv župnik Slovencev v Clevelandu, s katerim je zvezano vse naslednje življenje. Za zasluge je bil imenovan za kanonika ljubljanskega kapitlja. Pri njem je bil škof Rožman gost, ko je obiskal pred vojno Cleveland, po vojni pa ga je msgr. Hribar povabil k sebi, kjer je bil potem ves čas do svoje smrti.

Slovenska cerkev sv. Vida, prva slovenska cerkev v Clevelandu, je s škofom Rožmanom tudi naše svetišče, saj je dala zadnje zavetišče našemu begunskemu ljubljanskemu škofu. Ob 80-letnici se ji zato zahvaljujemo, pa tudi čestitamo k tako lepemu jubileju.

ČETRTA NAGRADNA KRŽANKA

VODORAVNO: 1) Privid, izmišljnja podoba česa. 6) Pobožen vnet. 11) Moško ime. 12) Ta in oni. 14) Planinske živali. 15) Redek, negovan gozd. 16) Umivale. 18) Abrahamov nečak. 19) Pleškovna mera. 20) Poeti. 22) Italijanska reka. 23) Zagovorniki: govorniki. 25) Usahnile. 27) Podrema. 29) Hečemo. 31) Cerkveni pevec. 32) Družinski član. 33) Iglasto drevo. 35) Umetnost po letinstvo. 36) Orožje. 37) Govorilno ostro kot kača. 39) Oče. 41) Staroslovanska pijača. 42) Vbogajme. 43) Začetnični imena in priimki avtorja knjige Veselja dom. 45) Je žalosten. 46) ...

NAVPIČNO: 1) Človek, ki ne drži obljube. 2) Želatina iz morskih alg. 3) Afriški ptič, ki ne leta ampak teče. 4) ...

pesnika (Nobelova nagrada l. 1913). 57) Telegrafski sistem, ki uporablja črke in pike. 6) Najmanjša krogla pri balinanju. 7) Učenje. 8) Glasbeni izraz. 9) Grški hasnopisec. 10) Leteča nočna živalica. 13) Tolpa. 16) Poczija. 17) Skupina ljudi, sestavljena za določeno delo. 20) Zdravilna grenka rastlina. 21) Pravoslavna sveta podoba. 23) Novec majhne vrednosti. 24) Jugoslovanski polotok. 26) Radostna. 28) Postu primerno. 30) Mnoge, bogate. 31) Izmika. 34) Čutilni organ. 36) Soproj. 37) Sijaj. 38) Namizna igra. 40) Uradna listina, zapis. 42) Oblika osebnega zaimka. 43) Grška črka.

Izmed pravih rešitev, ki bodo do 31. maja t. l. poslani na naslov: V SLOGI JE MOČ Bné Mitre 97, Ramos Mejia, bomo izžrebali nagradno hranilno knjižnico z vlogo 100 pesov.

SLOVENC I V ARGENTINI

Osebnosti

Poročilo. V slovenski cerkvi Marije Pomagalj sta se v ponedeljek 22. t. m. poročila gđ. Saša Hartman in Janez Golob. Poročno obred je opravil delegat msgr. Anton Orehar. Nevesti je bil za pričo brat Vital Hartman, ženinu pa njegova teta ... Franja Golob Staretova. Obio sreče!

V Cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejiji sta 26. aprila sklenila zakonsko zvezo gđ. Silvija Čater in Ignacio Wolk. Za pričo sta bila ga. Ciga Wolk in Drago Čater. Poročil je g. Jože Škrbec. Iskreno čestitamo!

Krst. Krščen je bil Gabrijel Tašner, sin Lojzeta in ge. Silve roj. Pristovnik. Za botra sta bila Francisco Díaz in Rita Tašner. Srečnim staršem iskreno čestitamo.

SLOVENSKA VAS

V petek 19. aprila se je naša mladina v večernih urah zbrala po tukajšnjem običaju pri „fogonu“. Okoli 60 fantov in deklet se je odzvalo vabilu mladinske organizacije. Posedli so okoli ognja in ob prepevanju slovenskih in argentinskih narodnih pesmi, katere je s svojo kitaro spretno spremljal Janez Gris, je mladina prebila več ur v veseli družbi. Da je lahko vsak sodeloval pri petju, so organizatorji razdelili vsem tiskana besedila posameznih pesmi, ki so bile na sporedu. Dekleta so poskrbeli za pecivo, fantje pa za pijačo. Gotovo je, da takšni sestanki mnogo pripomorejo k večji medsebojni povezavi mladine.

V soboto dne 20. aprila so se vašačani zbrali na že tradicionalno velikonočno družinsko večerjo, katero je priredilo društvo Slovenska vas skupno z Zvezo mater in žena. Dvorana je bila za priložnost lepo pripravljena. Slovenski nrti in cvetje so krasili z belimi mrti pogrnjene mize. Med večerjo, ki je na

mnenju rojakov in gostov, lepo uspela, je spregovoril predsednik Slavko Reven. v svojem kratkem in jedrnatem govoru je poudaril tri točke in sicer: strpnost, ki so jo ljubili do bližnjega, lojalnost — zvestobo svojemu prepričanju, svojim sočanom in tudi tistim, ki so se oddaljili od nas zaradi kakršnega razloga. Tretja točka, katero je naglasil, je: vztrajnost pri delu za skupnost. Prijetna domača glasba po novi zvočni napravi, katero je izdelal naš rojak Janez Žitnik, je spremljala vso večerjo. Po končani večerji je mladina, ki nam je lepo stregla pri mizah, ostala še dolgo časa zbrana ob zvokih lahke glasbe.

Za izredni uspeh, ki smo ga doživeli na 19. slovenskem dnevu, se zahvaljujemo vsem rojakom, ki so se udeležili našega slovenskega praznika. Zahvaljujemo se vsem organizacijam in slovenskim domovom za sodelovanje.

Prav posebna zahvala pa Slomskovega domu za ogromno delo, ki so ga opravili, da je bil slovenski dan tako lep.

Zahvaljujemo se vsem, ki so posredno ali neposredno prispevali v šolski in socialni fond Zedinjene Slovenije, skora, pol milijona starih pesov. Vsem skupaj Bog povrni. Zedinjena Slovenija

Prispevajte v tiskovni sklad! Pridobite nam nove naročnike!

SLOVENSKI DOM V SAN MARTINU

13. obletnica blagoslovitve doma

nedelja, 28. aprila

Dopoldne: ob 11 SV. MAŠA v domu — nato kosilo — Popoldne: ob 15.30 AKADEMIJA

Zvečer: DRUŽABNA PRIREDITEV s Planiko

RUTA 205 FTE. ESTACION
TEL. 295-1197

AVDA. 25 de MAYO 136

ALMAFUERTE 3230
a 1 cuadra MunicipalidadAVDA. PAVON/H. YRIGOYEN 8854/62
TEL. 243-2291/3058 (Entre Boedo y Sáenz)

EZEIZA

C. SPEGAZZINI

SAN JUSTO

LOMAS DE ZAMORA

Opozarjamo, da imamo v Lomas de Zamora, v našem novem velikem lokalu, vedno na razpolago najfinejšo pohištvo

Kaj je sloga? Sloga je rijateljstvo — razumevanje — zaupanje — medsebojna pomoč.

Kaj je SLOGA? SLOGA je posledica sloge.

Iz sloge se je porodil prvi in edini kreditni zavod slovenske emigracije v Argentini, ki že dvajset let pomaga rojakom graditi gospodarsko neodvisnost naših otrok.

Postani tudi ti delničar SLOGE, kajti

V SLOGI JE MOČ!

Po športnem svetu

LJUBLJANSKA OLIMPIJA, nogometni klub iz Slovenije, ki igra v prvi nogometni ligi je spet v nevarnih vodah. Ob koncu jesenskega dela je bila kar čvrsto vsidrana v sredi lestvice, v spomladanskem delu pa ji ne gre od rok. Olimpija je bila v 24. kolu, ki je bilo 31. marca, na 13. mestu z 22 točkami, toda isto število točk so imeli še Vojvodina, Sloboda in Sarajevo, zadnja dva Bor in Zagreb pa sta zbrala po 20 točk. Borba za rešitev pred izpadom bo torej precej huda. Za prvo mesto sta najresnejša kandidata splitski Hajduk z 32 točkami in mostarski Velež z 30, Crvena zvezda iz Beograda je bila z 27 točkami na tretjem mestu, Zeličnikar iz Sarajeva in Čelnik iz Zenice pa na naslednjih s 26 točkami.

OB KONCU SMUČARSKÉ SEZONE so se 31. marca v nemškem Feldbergu, še srečali skakalci. Kar 40 se jih je zbralo iz Avstrije, Švice, Francije, Jugoslavije in Nemčije, le iz Vzhodne Nemčije jih ni bilo. Brez težav je tudi pot zmagal švicar Steiner, ki na je imel resnega tekmeča v avstrijskem skakalcu Bachelriju, ki se je uvrstil na drugo mesto. Dobro se je uvrstil tudi Slovenec Štefančič, s skokom na 81 in 80 in 212 točkami je zasedel šesto mesto

Od vsepovsod

Naselbine starih Slovanov so odkrili v Vzhodni Nemčiji. To odkritje smatrajo za eno najbolj zanimivih na vzhodno nemških tleh. Ta arheološka odkritja v bližini baltskega morja dokazujejo, da so na področju Vzhodne Nemčije že pred Kristusovim rojstvom živeli Slovani. Odkrili so nad 250 naselij, ki so zelo podobne prvotnim slovenskim utrdbam. Našli so tudi številne grobove, odtiske v apnencu, razno orodje itd. Začela se bo doba novih razlag o izvoru Slovanov.

Vrhuška. Komunisti doma so skovali že vrsto novih, večinoma neprebavljivih besel. Ena izmed teh je tudi „vrhuška“ in pomeni vrhovno vodstvo države ali partije ali sploh neke organizacije. Čudno in nerazumljivo je le to, da emigranti iz Jugoslavije nekritično sprejemajo te nove besede. Tako smo besedo „vrhuška“ v zadnjem času našli v nekem srbskem in tudi v nekem slovenskem emigrantskem časopisu. Slovenska ta beseda prav gotovo ni. Ne pozna je noben slovenski pravonis. Če že doma mrcvarijo jezik, ni potrebno, da ga mrcvarimo tudi mi v zdomstvu.

Tigre rešujejo. Strokovnjaki so ugotovili, da živi na prostosti samo še 19.000 tigrov in da v nekaj letih ne bo nobenega tigre več, ako se ne prepreči divje streljanje tigrov. Mednarodna organizacija za zaščito narave je zbrala milijon dolarjev za reševanje zadnjih tigrov na azijskem področju. Ali ne bi bilo bolje, da bi reševala milijone otrok v Afriki in Aziji, ki umirajo od lakote!

V letu 2000 bo 2 milijona Slovencev. Dva sodelaveca belgrajskega lista NIN sta izračunala, da bo — z ozirom na sedanje gibanje prebivalstva v Jugoslaviji — republika Srbija v letu 2000 na prvem mestu glede števila prebivalstva. Hrvatska bo padla na tretje mesto, ker jo bo prehitela Bosna in Hercegovina. Na četrto mesto bo prišla Kosovo s dvema in pol milijonoma prebivalcev, na peto mesto pa bo prišla Slovenija z dvema milijonoma prebivalcev.

OBVESTILA

ČETRTEK, 25. aprila 1974:

V Slov. hiši ob 17.30 sestanek Zveze slovenskih mater in žena. Predava Pavle Rant: „Slovenska družina, kam?“

SOBOTA, 27. aprila 1974:

V Slomskovega domu ob 20. uri občni zbor doma.

NEDELJA, 28. aprila 1974:

V Slovenskem domu v San Martinu obletnica blagoslovitve doma z mašo. akademijo in družabno prireditvijo.

SREDA, 1. maja 1974:

V Škofovem zavodu v Adrogué študijski dan in občni zbor SKAD-a. Pričetek ob 10.30 s sv. mašo.

V Slovenski hiši občni zbor Družabne pravde. Ob 9 maša, ob 10 zbor.

NEDELJA, 5. maja 1974:

V Slov. dom v Carapachayu obletnica doma.

V Slovenski hiši po mladinski maši sestanek fantov in deklet. Predava predsednik NO Miloš Stare.

NEDELJA, 19. maja 1974:

V Našem domu v San Justu tombola

NEDELJA, 26. maja 1974:

Slovenska blagoslovitev slovenske cerkve Marije Pomagalj.

Kazen za dvoženstvo.

Pri izpitu iz kazenskega prava vpraša profesor kandidata: „Kakšna kazen je predvidena za dvoženstvo?“ „Dve tašči, gospod profesor.“

DR. JUAN JESUS BLASNIK

špecialist za ortopedijo in travmatologijo

C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed. Zahtevajte določitev ure na telefonu 49-5855.

Privatni telefon: 628-4188

Ordinira v torek, četrtek in soboto od 17 do 20

Slovenski dom v Carapachayu

nedelja, 5. maja, ves dan

14. OBLETNICA DOMA

Ob 11.30 začetek
Ob 12.00 sv. maša za žive in mrtve člane
Kosilo

ob 15.— KULTURNI PROGRAM
Govoril bo g. Milan Magister
Sodelovala bo šolska in odrasla mladina.
Na naš praznik vabimo vse rojake!

Družabno prireditev po pozivljval orkester PLANIKA

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA žaluje za svojim ustanovnim in rednim članom ter dobrotnikom

univ. prof. dr. Ignacijem Lenčkom

umrlim v Gradcu 11. t. m.

Ohranili ga bomo v hvaležnem spominu.

Sv. maša za pokojnjim bo v soboto, 18. maja, ob 19.15 v cerkvi Slovenske hiše.

SKA

Buenos Aires, 21. aprila 1974.

Vsem prijateljem in znancem sporočam, da je po težki bolezni dne 13. aprila umrl v 47. letu starosti in pokopan na pokopališču v San Justo

Stane Kožar

Iskrena zahvala č. g. dr. Alojziju Starcu za tolažilne besede v bolezni in podelitev sv. zakramentov. Posebna zahvala msgr. g. A. Oreharju za molitve, vodstvo pogreba in podane besede med sv. mašo. Enako se zahvaljujem profesorju Logarju za poslovljni govor ob odprtem grobu.

Hvala vsem darovalcem vencev in cvetja, vsem, ki so ga hodili kropiti in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Hvaležna žena Rozka z družino in ostalo sorodstvo

San Justo, 16. aprila 1974